

DROGA OPANOWANIA W DUCHU ŚWIĘTYM

(pieszo, ok. 4 km w jedną stronę + wariant dodatkowy ok. 2 km)

Rogalinek → Rogalin lub Rogalin → Rogalinek

A. Inspiracja: Nowenna do Ducha Świętego ks. Mirosława Piątkowskiego SVD, oparta na „Koronce ku czci Ducha Świętego” oraz cytacie biblijnym: „Owoce zaś ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie. Przeciw takim [cnotom] nie ma Prawa” (Gal 5, 22-23) <https://www.verbinum.pl/refleksyjno-medytacyjne/129-nowenna-do-ducha-swietego.html>

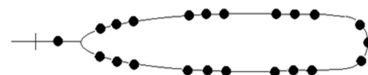
B. Cele: Drogi Ducha Świętego są przeznaczone do pielgrzymowania indywidualnego (pieszo lub rowerem), by modlić się do Ducha Świętego o 7 darów (mądrość, rozum, radę, męstwo, umiejętność, pobożność i bojaźń Bożą) i 9 owoców, dziękować Bogu za Jego miłość i piękno Stworzenia, popularyzować encyklikę *Laudato si'* papieża Franciszka, podnosić świadomość ekologiczną, a także chronić bioróżnorodność, Rogaliński Park Krajobrazowy oraz Rogalin jako Pomnik Historii (*patrz ostatnia strona*).

C. Zasady

- Sprzątamy po sobie (i po innych, jak się da).
- Nie zbaczamy ze szlaków, by nie niszczyć upraw (pola, łąki, sady itp.).
- Nie niszczymy roślinności ani ściółki leśnej.
- Kwiaty podziwiamy, lecz nie zrywamy.
- Nie jemy owoców itp., których nie znamy.
- Nie zabieramy do domu dzikich zwierząt (piskląt, sarenek, jeży itp.).
- Nie zabijamy ani nie płoszymy zwierząt głośnym zachowaniem.
- Nie niszczymy nor ani innych schronień i miejsc rozrodu zwierząt.
- Nie palimy ognisk, nie zniekształcamy rzeźby terenu ani zbiorników wodnych.
- Nie pijemy alkoholu, nie palimy papierosów (dla zdrowia i środowiska: ochrona przed zanieczyszczeniem i pożarem).
- Rzadko korzystamy z telefonu (by nie zakłócać ciszy i odpocząć od ekranu).
- Wjazd na Łęgi Rogalińskie motocyklem, samochodem, quadem itp. jest zakazany (nie dotyczy dojazdu rolników na pola).
- Na odcinkach prowadzących szosą idziemy lewą stroną, z elementami odbłaskowymi.

Spis ekwipunku:

- ✓ wydruk „Podsumowania” i opisu szlaku (<https://www.rogalin.archpoznan.pl/drogi/>)
- ✓ wygodne obuwie i ubiór dostosowany do pogody
- ✓ zapas jedzenia i picia (najlepiej w pojemnikach wielorazowego użytku)
- ✓ różaniec i/lub Koronka Pokoju

- ✓ zeszyt w twardej okładce (do notatek, piórek itp.)
- ✓ worek na śmieci i rękawice robocze (najlepiej wielorazowego użytku, do zadania duchowego)
- ✓ papier toaletowy, najlepiej szary (nie wilgotne chusteczki, które się nie rozkładają!), łopátka
- ✓ butelka z wodą do mycia rąk, płukania owoców itp.
- ✓ kawałek folii piankowej (lub zwykłej), by móc usiąść albo położyć się na mokrej trawie itp.

D. Zadania duchowe

1. Adoracja Najświętszego Sakramentu (jeśli jest taka możliwość).
2. Koronka ku czci Ducha Świętego (jednorazowo lub jako część nowenny „owocowej” do Ducha Świętego, patrz „Podsumowanie”, <https://www.rogalin.archpoznan.pl/drogi/>).
3. Rozważanie fragmentów Pisma Świętego dotyczących opanowania:
 - „Miastem odkrytym, bez murów, jest człowiek nieopanowany.” (Prz 25,28)
 - „Cierpliwy jest lepszy niż mocny, opanowany – od zdobywcy grodu.” (Prz 16,32)
 - „Albowiem początkiem pychy – grzech, a kto się da jej opanować, zalany będzie obrzydliwością.” (Syr 10,13)
 - „jego charakter stateczny Ty kształtujesz w pokoju, w pokoju, bo Tobie zaufał” (Iz 26,3)
 - „Serce jego stateczne lękać się nie będzie, aż z góry spojrzy na swych przeciwników.” (Ps 112,8)
 - „bylebyście tylko trwali w wierze – ugruntowani i stateczni – a nie chwiejący się w nadziei [właściwej dla] Ewangelii. Ją to posłyszeliście głoszoną wszelkiemu stworzeniu, które jest pod niebem - jej sługą stałem się ja, Paweł.” (Kol 1,23)
 - „Życiem dla ciała jest serce spokojne, próchnieniem kości jest namiętność.” (Prz 14,30)
 - „Rozsądek posiadł, kto w słowach oszczędny, kto spokojnego ducha - roztropny.” (Prz 17,27)
 - „Idźcie więc i nauczajcie wszystkie narody, udzielając im chrztu w imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego. Uczcie je zachowywać wszystko, co wam przykazałem. A oto Ja jestem z wami przez wszystkie dni, aż do skończenia świata” (Mt 28,19-20)
4. Podziwianie i kontemplowanie piękna Bożego Stworzenia, z wykorzystaniem różnych zmysłów. Dziękowanie Bogu za jego miłość i za przyrodę, którą dał nam pod opiekę.
5. Pieśń Słoneczna św. Franciszka z Asyżu: „Laudato si’ o mi Signore” („O Panie mój, bądź pochwalony”, refren lub całość: <http://sylwekszweda.pl/www/php/showsong.php?id=1800>)
6. Rozważanie fragmentów ekologicznej encykliki *Laudato si’* papieża Franciszka (https://www.vatican.va/content/dam/francesco/pdf/encyclicals/documents/papa-francesco_20150524_enciclica-laudato-si_pl.pdf), np. o opanowaniu i prostszym, skromnym życiu:

str. 6: „Prawdziwy rozwój człowieka ma charakter moralny i pociąga za sobą pełne poszanowanie osoby ludzkiej, powinien być również ukierunkowany na świat przyrody”

str. 8-9: papież cytuje Patriarchę Bartłomieja „Jeśli bowiem ludzie powodują wymieranie gatunków oraz zniszczenie różnorodności biologicznej Bożego stworzenia, jeśli bowiem ludzie degradują integralność ziemi, powodując zmiany w jej klimacie, odzierając ziemię z jej lasów naturalnych lub niszcząc jej mokradła, jeśli ludzie zanieczyszczają wody ziemi, jej tereny lądowe, powietrze, życie substancjami trującymi – to wszystko to są grzechy [...] zbrodnia przeciw naturze jest zbrodnią przeciw nam samym i grzechem przeciw Bogu.” (Przemówienie w Santa Barbara, California, 8 listopada 1997, por. John Chryssavgis, *On Earth as in Heaven: Ecological Vision and Initiatives of Ecumenical Patriarch Bartholomew*, Bronx, New York 2012)

str. 9: „Jednocześnie Bartłomiej zwrócił uwagę na etyczne i duchowe przyczyny problemów ekologicznych, które zachęcają nas do poszukiwania rozwiązań nie tylko w

technice, ale także w przemianie człowieka, ponieważ w przeciwnym razie zмагаć się będziemy jedynie z objawami. Zaproponował, byśmy przeszli od konsumpcji do poświęcenia, od chciwości do wielkoduszności, od marnotrawstwa do zdolności dzielenia się, do ascezy.”

str. 28: „obecnie poziom ludzkiej ingerencji w rzeczywistość tak złożoną jak przyroda jest tak wysoki, że kataklizmy powodowane przez człowieka powodują jego nową interwencję, tak iż działalność człowieka staje się wszechobecna, ze wszystkimi wynikającymi stąd zagrożeniami. Dochodzi do powstania błędnego koła, gdzie interwencja człowieka w celu rozwiązania trudności często jeszcze pogarsza sytuację.”

str. 175: „Wstrzemięźliwość przeżywana świadomie i w wolności wyzwala nas. Nie jest gorszym życiem, nie jest mniejszą intensywnością, ale całkiem odwrotnie. W istocie tymi, którzy bardziej się rozkoszują i lepiej przeżywają każdą chwilę, są ci, którzy nie chcą wybierać tu i tam, nieustannie poszukując tego, czego nie mają, lecz doświadczają, co oznacza docenienie każdej osoby i każdej rzeczy, uczą się nawiązywać kontakt i potrafią się cieszyć z najprostszych rzeczy. W ten sposób potrafią pomniejszyć niezaspokojone potrzeby i zredukować zmęczenie i niepokój.”

7. Inne modlitwy do wyboru, odmawiane podczas postojów lub w drodze (dbając o postawę: głowa do góry, plecy proste):

- Anioł Pański o 12.00 (<https://modlitwarozancowa.pl/modlitwy/aniol-panski>)
- Koronka do Miłosierdzia Bożego o 15.00 (<https://www.poznan-jezuici.pl/formacja/jak-odmawiac-koronke-do-bozego-milosierdzia>)
- Modlitwa za zmarłych: „Wieczny odpoczynek racz dać Panie, a światłość wiekuista niechaj jej/mu/im świeci”
- Modlitwa na różańcu, np. tajemnica Zesłania Ducha Świętego lub wszystkie tajemnice chwalebne (Zmartwychwstanie, Wniebowstąpienie, Zesłanie Ducha Świętego, Wniebowzięcie NMP, Ukoronowanie NMP)

8. Dobre uczynki

- Jeśli spotkasz kogoś w potrzebie, pomóż mu w miarę możliwości (także np. ślimakowi, który próbuje przejść przez drogę ☺).
- Jeśli spotkasz kogoś smutnego, wysłuchaj go (gdy ma ochotę rozmawiać).
- Jeśli wędrując zobaczysz, że dzieje się coś złego, interweniuj w miarę możliwości (np. pozbieraj rozrzucone śmieci i zabierz ze sobą).

9. **Postanowienie: post i wstrzemięźliwość w niektóre dni, zastąpienie złego nawyku dobrym** (np. jedzenie warzyw zamiast słodczy).

E. Opis przebiegu szlaku i mapa

Miejsce startu: kościół pw. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Rogalinie **lub** przystań kajakowa Jana Pawła II w Rogalinie (dodatkowy wariant szlaku)

Dojazd do miejsca startu: autobusem PKS lub podmiejskim nr 699 z Kórnik (przez Rogalin) lub Mosiny (przez Puszczykowo) i 698 (z Mosiny do Świątnik przez Wiórek). Można też dopłynąć kajakiem itp. ze Śremu lub Radzewic do przystani kajakowej Jana Pawła II (*patrz Dodatkowy wariant szlaku*) lub do przystani przy kościele w Rogalinie.

UWAGI: Okolice Rogalina i Rogalinka to wyjątkowo cenne obszary Natura 2000 i Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, zachowane w dużej mierze dzięki staraniom rodu Raczyńskich. Szanujmy je i chrońmy. Kościół w Rogalinku znajduje się przy szlaku zielonym (z Wiórka) i czerwonym (z Puszczykowa), które są słabo oznaczone w terenie, oraz przy Drodze św. Jakuba (Camino, wielkopolski etap 7. Poznań Głuszyna – Żabno), oznaczoną logo z muszlą św. Jakuba. Tereny położone nad Wartą bywają podtopione, w zależności od poziomu wód w dopływach i w rzece. Na Łęgach Nadwarciańskich, przy skraju lasu w Rogalinku, odchodzi w stronę rzeki ścieżka prowadząca do przystani Jana Pawła II (ok. 2 km w jedną stronę – *patrz* Dodatkowy wariant szlaku). Niedaleko głównego skrzyżowania w Rogalinku można zobaczyć ciekawe zbiory regionalne, tzw. Stara Introligatornię przy ul. Sikorskiego (po wcześniejszym uzgodnieniu, tel. 515 319 421).

Broszura przyrodnicza o szlaku: <https://www.rogalin.archpoznan.pl/drogi/>

Zdjęcia ze szlaku (S. Ufnalska): <https://photos.app.goo.gl/MHEDrDKUrmFn8o3N6>

Pierwotnie Droga Opanowania miała prowadzić tzw. Drogą Hrabiny Róży, lecz konieczne stało się zdecydowane ograniczenie ruchu turystycznego na Łęgach Rogalińskich ze względu na wyjątkową ich wartość historyczną i przyrodniczą, by chronić je przed nadmierną antropopresją.

Droga Hrabiny Róży (opr. Wiesława Stelmach i Józef Stelmach)

Ruszamy sprzed kościoła w Rogalinie aleją kasztanową w kierunku pałacu. Tu zaczyna się szlak czerwony. Na końcu alei skręcamy tym szlakiem w lewo, w kierunku dawnej gorzelni. Po prawej stronie mamy płot okalający park. Przy końcu płotu dochodzimy do bramy i furtki, która umożliwia nam wejście na teren parku (w określonych godzinach). Po lewej stronie mamy malownicze Łęgi Nadwarciańskie z prastarymi dębami, których nie sposób nie podziwiać, prawdziwa uczta dla oczu. Po prawej stronie mamy zespół pałacowy i teren parku. Park opuszczamy przez drugą furtkę, podążamy dalej prosto szlakiem czerwonym. W dalszym ciągu mamy po lewej stronie Łęgi Nadwarciańskie z prastarymi dębami. Po prawej stronie pojawia się wysoko usytuowana skarpa z lasem mieszanym. Można tam spotkać ciekawostki: Dąb-Kapliczka, Dęby Bliźniaki lub, jak kto woli, Dęby Zakochanych. Wprawne oko miłośnika przyrody zobaczy wiele więcej. W momencie, gdy kończy się las na skarpie, ukażą się nam pierwsze domy Rogalinka. Wchodzimy przez wał przeciwpowodziowy na teren wsi Rogalinek. Dochodząc do drogi asfaltowej skręcamy w lewo i za chwilę jesteśmy na terenie zabytkowego drewnianego kościoła parafii Rogalinek pw. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych.

Droga ta, którą hrabina Róża Raczyńska (1849–1937) udawała się pieszo do kościoła w Rogalinku (czy to na Msze, czy to na nabożeństwa, np. majowe, tego dokładnie nie wiemy), nazywana była często przez mieszkańców Rogalina „Drogą Kościelną”, gdyż właśnie tą drogą udawano się do kościoła w Rogalinku. Ostatni dziedzic Rogalina, Prezydent Edward Bernard Raczyński, w swej książce „Rogalin i jego mieszkańcy” napisał: „dojeżdżaliśmy wreszcie do naszego lasu, gdzie u wjazdu stał na straży pierwszy z rogalińskich weteranów, dąb rosochaty, do którego przybity był obrazek święty”. Jest tu mowa o drodze powrotnej, do domu. Z kolei jego matka, pani Róża, mówiła do swoich synów: „nie zatracajcie religijności samej” oraz „nauka Chrystusa jest nauką życia samego i wyższej nad nią nie ma”. To zapewne dlatego chodziła często pieszo do

kościół w Rogalinu, nie wymagając, by ją zawsze do niego wożono.

Zdecydowaliśmy się więc poprowadzić szlak nieco dłuższą, lecz również ciekawą trasą.

Rogalinek → Rogalin (ok. 4 km)

Parafię w Rogalinu utworzono prawdopodobnie już w XII wieku. Początkowo była ona własnością kapituły katedralnej w Poznaniu, a parafian nazywano "świętnikami" kościoła pw. św. Piotra Apostoła (czyli katedry) i stąd pochodzi nazwa sąsiedniej wsi Świątniki. Obecny drewniany budynek został wybudowany na przełomie XVII i XVIII wieku, zastępując wcześniejszy drewniany kościół istniejący od ok. 1200 roku. W głównym ołtarzu znajduje się słynąca łaskami gotycka figura Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, zwykle ukryta za opuszczanym przed nią obrazem, a także figury św. Szczepana i Wawrzyńca. Dopiero w 1962 roku Stolica Apostolska ustanowiła Matkę Boską drugą patronką tego kościoła. Tytuł "Sanktuarium Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych" nadał mu w 1964 roku ksiądz arcybiskup metropolita poznański Antoni Baraniak (za czasów stalinowskich okrutnie torturowany przez UB, gdyż był sekretarzem prymasa Stefana Wyszyńskiego). Przed bramą kościoła znajduje się kierunkowskaz szlaku pielgrzymkowego Drogi św. Jakuba (Camino de Santiago). Muszlą św. Jakuba ozdobiono również ławki w tym kościele.

1. Wyruszamy z zabytkowego drewnianego kościoła w Rogalinu. Idziemy na wprost ul. Kościelnej ok. 200 m, po czym na głównym skrzyżowaniu przechodzimy na pasach przez szosę (droga wojewódzka DW431, ul. Mostowa) i skręcamy w prawo, chodnikiem wzdłuż szosy.
2. Po przejściu ok. 500 m ul. Mostową skręcamy w lewo w ul. Fiedlera (ostatnia przecznica przed lasem), którą idziemy ok. 350 m, a potem w prawo w ul. Słoneczną. Za chwilę wchodzimy ścieżką w las, podążając ok. 250 m wzdłuż ogrodzenia dużego gospodarstwa.
3. Przy końcu ogrodzenia po lewej stronie wychodzimy ścieżką z lasu i idziemy dalej prosto ok. 1 km wzdłuż skraju lasu. Po lewej stronie rozciąga się pole, a pod koniec po ok. 200 m pojawiają się zabudowania (ul. Nowa w Rogalinie, po prawej nadal las).
4. Przy wysokim krzyżu ul. Nowa skręca w lewo, a za chwilę w prawo. Idziemy ok. 200 m aleją wzdłuż zabudowań Majątku Rogalin.
5. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo (w stronę wjazdu do Majątku Rogalin), a za chwilę w lewo, w aleję prowadzącą przez pola w stronę szkoły podstawowej w Rogalinie im. Prezydenta Edwarda Raczyńskiego. (Przed szkołą można nieco zboczyć ze szlaku i skręcić w lewo, by zobaczyć XVIII-wieczną kolumnę z figurą Matki Bożej Bolesciwej i symboliczne mogiły kosynierów, którzy polegli w bitwie pod Rogalinem w 1848 roku.)
6. Przed szkołą skręcamy w prawo, w ul. Poznańską, prowadzącą do szosy (DW431) i pałacu w Rogalinie. Po ok. 270 m przechodzimy na pasach szosę i kierujemy dalej prosto brukowaną drogą ok. 130 m wzdłuż ogrodzenia, w stronę bramy pałacu.
7. Na skrzyżowaniu przed bramą pałacu skręcamy w lewo w aleję kasztanową, prowadzącą do kościoła pw. św. Marcelina w Rogalinie.

Czy wiesz, że słynąca łaskami figura Matki Boskiej w Rogalinku przypłynęła Wartą? Było to przypuszczalnie w XVIII wieku, gdy na wiosnę grupa pastuszków zauważyła w rzece tę drewnianą figurę. Niestety oryginał skradziono w 2002 roku. Po powodzi w 2010 roku nazwano ją Panią Warty. Więcej informacji: <https://www.gazeta-mosina.pl/2019/pani-warty/>

Podgląd mapy: https://mapa.targeo.pl/Droga_Hrabiny_Rozy_Rogalin_Rogalinek.plan_cGrcQ46UL2c3U8lid8o84J8b

Rogalin → Rogalinek (ok. 4 km)

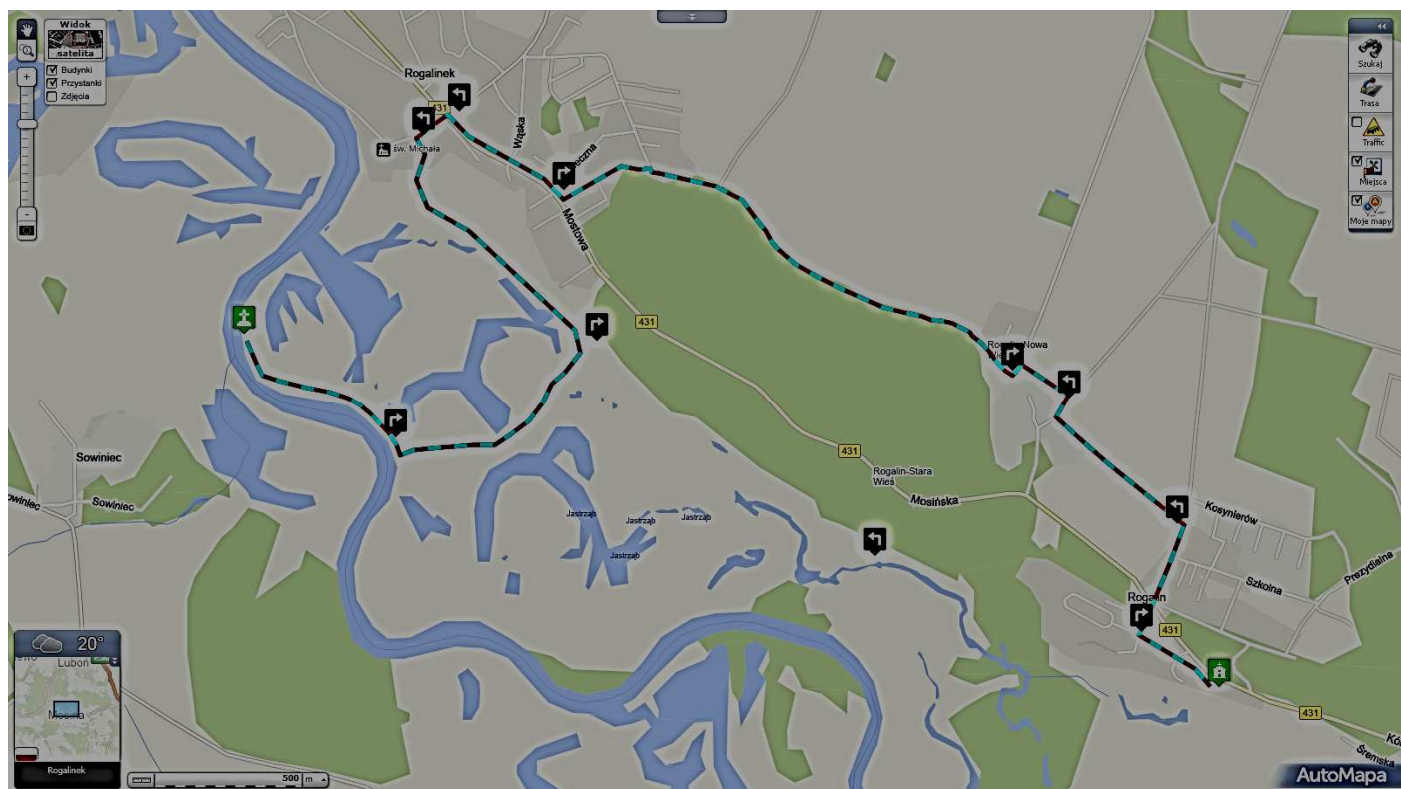
- Startujemy z kościoła pw. św. Marcelina w Rogalinie w kierunku pałacu. Przed bramą pałacu skręcamy w prawo , w stronę szosy. Po ok. 130 m przechodzimy na pasach przez szosę. Po prawej stronie obok skrzyżowania znajduje się kapliczka z wizerunkiem Matki Bożej oraz figurą Chrystusa. Idziemy dalej prosto ul. Poznańską ok. 270 m do budynku Szkoły Podstawowej im. Prezydenta Edwarda Raczyńskiego. (Przy szkole można nieco zboczyć ze szlaku i iść jeszcze przez chwilę prosto starą aleją, by zobaczyć XVIII-wieczną kolumnę z figurą Matki Bożej Bolesciwej i symboliczne mogiły kosynierów, którzy polegli w bitwie pod Rogalinem w 1848 roku.) Koło szkoły szlak skręca w lewo w aleję prowadzącą do Majątku Rogalin.
- Idziemy niską aleją wśród pól ok. 600 m. Przed Majątkiem Rogalin skręcamy w prawo , a za chwilę w lewo , w stronę zabudowań (Rogalin Nowa Wieś). Po kolejnych ok. 200 m kierujemy się w lewo, w ul. Nową, która zaraz skręca w prawo (przy wysokim krzyżu). Mijamy budynki mieszkalne , a po lewej stronie zaczyna się las.
- Idziemy wzdłuż ściany lasu. Po ok. 200 m po prawej stronie kończą się zabudowania i zaczyna się pole. Kierujemy się dalej prosto polną drogą, prowadzącą ok. 1 km pomiędzy polem po prawej i lasem po lewej stronie.

4. Polna droga się kończy, po prawej stronie zaczyna się ogrodzenie dużego gospodarstwa, skręcamy lekko w lewo ścieżką przez las wzdłuż ogrodzenia. Po ok. 250 m ścieżki przez las skręcamy w lewo w ul. Fiedlera.
5. Idąc ul. Fiedlera ok. 350 m, docieramy do ul. Mostowej. Skręcamy w ul. Mostową (DW431) w prawo i idziemy chodnikiem ok. 500 m, do głównego skrzyżowania, gdzie skręcamy w lewo w ul. Kościelną, którą docieramy do Sanktuarium. Jego głównym punktem jest kościół pw. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych, z przełomu XVII i XVIII wieku.

Dodatkowy wariant: Rogalinek → Przystań św. Jana Pawła II (ok. 2 km w jedną stronę)

UWAGA: Trasa rozpoczyna się przy kościele w Rogalinie. Tereny położone za wałem przeciwpowodziowym bywają podtopione, w zależności od poziomu wód w rzece.

Przystań kajakowa Jana Pawła II nad Wartą w Rogalinie powstała rok po śmierci papieża Polaka, czyli w 2005 roku, dzięki inicjatywie Alojzego Szabelskiego – kolekcjonera zbiorów regionalnych, pasjonata motorowodniactwa i twórcy muzeum drukarstwa w Rogalinie („Stara Introligatornia”). Na przystani znajduje się m.in. wysoki krzyż, głaz upamiętniający papieża, kapliczka z figurą Matki Bożej (nazywanej tu Panią Warty), miejsce na ognisko i miejsce do biwakowania. Namalowane na drewnianych deskach słowa dra I. Kożuchowskiego przypominają o poszanowaniu przyrody: "Piękno tego świata jest od Boga, korzystaj mądrze i z rozwagą".

Podgląd mapy: https://mapa.targeo.pl/ROGALIN_ROGALINEK_PRYZYSTAN,plan_0ck37M4lafCeN1gP9rq46lDb

1. Wyruszamy z drewnianego, zabytkowego kościoła pw. Michała Archanioła i Matki Bożej Wspomożenia Wiernych w Rogalinu. Idziemy na wprost ul. Kościelną, a po ok. 100 m skręcamy z drogi asfaltowej w prawo (przed placem zabaw i przedszkolem). Schodzimy przez wał przeciwpowodziowy na Łęgi Nadwarciańskie.
2. Po lewej stronie, na wysoko usytuowanej skarpie, widać zabudowania Rogalinka, a za nimi zaczyna się za nimi las mieszany. Idąc drogą przez Łęgi Nadwarciańskie ok. 1 km natrafiamy na skrzyżowanie polnych dróg, przed rozłożystą sosną na początku lasu.

Skręcamy tam w prawo , w prostą drogę prowadzącą w stronę rzeki.

3. Przy brzegu rzeki skręcamy znowu w prawo i ścieżką wzdłuż Warty docieramy do Przystani Jana Pawła II, z widocznym z daleka, wysokim, metalowym krzyżem. Zadbajmy o porządek w tym szczególnym miejscu, utworzonym na terenie należącym do rodziny Szabelskich.

F. Notka redakcyjna

Opisy Rogalińskich Dróg Ducha Świętego opracował Parafialny Zespół Caritas Laudato Si:

- Sylwia Ufnalska (koordynator merytoryczny, redaktor, Droga Dobroci i Uprzejmości)
- Małgorzata Kubiaczyk (koordynator finansowy)
- Gabriela i Tomisław Paciorek (Droga Łagodności, stojaki rowerowe, pieczęć)
- Michał Wójkiewicz (mapy, Drogi Pokoju, Radości i Cierpliwości, gra terenowa)
- Wiesława i Józef Stelmach (Droga Opanowania)
- Agata Nowacka (Droga Opanowania dodatkowy wariant)
- Aneta Kaszewska (Droga Miłości)
- Agnieszka i Janusz Stelmach (Droga Wierności)
- ks. Adam Pawłowski (opiekun Zespołu)

Członkowie Zespołu dołożyli starań, by jak najlepiej opisać szlaki pielgrzymkowe. Każdy może korzystać z udostępnionych materiałów na własną odpowiedzialność.

Dziękujemy Wydawnictwu Verbinum oraz o. Mirosławowi Piątkowskiemu SVD za zgodę na przedruk w „Podsumowaniu” tekstu „Koronki ku czci Ducha Świętego” oraz świadectwa zaczerpniętego z książeczki „Nowenna do Ducha Świętego (z koronką)”, Verbinum 2007.

Rogalin, wydanie poprawione, listopad 2023

© **Wiesława Stelmach, Józef Stelmach, Agata Nowacka, Sylwia Ufnalska, Michał Wójkiewicz**

Kontakt: agata.nowacka@zhr.pl, tilia.rogalin@gmail.com, wojkiewicz.michal@yahoo.pl

Drukowanie w celach niekomercyjnych dozwolone. Wykorzystywanie w celach komercyjnych wymaga zgody autorów.

Rogaliński Park Krajobrazowy ma szczególną wartość przyrodniczą ze względu na wyjątkowo różnorodne i cenne siedliska roślinne (**obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Rogalińska Dolina Warty”** PLH300012) oraz bogatą faunę, m.in. ptaków (**obszar ochrony ptaków Natura 2000 „Ostoja Rogalińska”** PLB300017). Słynie szczególnie ze względu na **pomnikowe dęby Lech, Czech i Rus** (najstarszy dąb w Polsce, ok. 850 lat). Chronione na tym terenie typy siedlisk to zalewane muliste brzegi rzek, ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe, ziołorośla nadrzeczne, łąki selernicowe, niżowe świeże łąki użytkowane ekstensywnie, grądy, pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy, łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, olsy źródliskowe, łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe. Jednym z najbardziej charakterystycznych siedlisk są **starorzecza** i naturalne zbiorniki wodne. **Flora parku liczy 730 roślin naczyniowych** oraz liczne gatunki mszaków, zaś **fauna obejmuje prawie 300 gatunków chrząszczy** (w tym 15 gatunków chronionych, np. kozioróg dębosz), ponad **200 gatunków ptaków**, ok. **40 gatunków ssaków** i **11 gatunków płazów**. W skład Parku wchodzi **2 rezerwy: Goździk Siny w Grzybnie oraz Krajkowo**. **Największym zagrożeniem** dla przyrody tego terenu jest zaburzenie naturalnego reżimu przepływów Warty i obniżenie poziomu wód gruntowych, a także rozwój budownictwa, zaśmiecanie, niszczenie terenu przez quady itp. Więcej: <https://www.zpkww.pl/parki/rogalinski-park-krajobrazowy/>

Pomnik Historii w Rogalinie, utworzony w 2018 roku, obejmował początkowo zespół pałacowy z ogrodem i parkiem oraz kościół z mauzoleum Raczyńskich. W 2020 roku włączono do niego także rozległe tereny dawnego majątku ziemskiego, dzięki staraniom **Fundacji im. Raczyńskich**, o charakterze wieczystym. Została ona **założona w 1991 roku przez hrabiego Edwarda Bernarda Raczyńskiego** (1891-1993). Jej działalnością kieruje wieloosobowy zarząd, składający się z **pracujących honorowo powierników, głównie członków rodziny Raczyńskich** (w tym córka fundatora, Katarzyna Raczyńska oraz wnuczka i wnuk fundatora, Cecylia i Xawery Rey). Swoje cele fundacja realizuje głównie za pomocą należącej do niej spółki z o.o. „Majątek Rogalin”. **Zgodnie ze statutem, fundacja „zapewnia ochronę zabytków Wielkopolski i dba o ochronę przyrody i popularyzację krajobrazu historycznego**, ze szczególnym uwzględnieniem Rogalina oraz innych okolic i miejscowości związanych z rodziną Raczyńskich [...] **popularyzuje w kraju i za granicą zasługi rodu Raczyńskich dla kultury, nauki, przyrody i gospodarki narodowej**”. Więcej informacji: <http://fundacjaraczyńskich.pl/o-fundacji>

Najbardziej zasłużeńi dla Rogalina i Wielkopolski członkowie rodu Raczyńskich:

Kazimierz Raczyński (1739–1824), starosta generalny wielkopolski i marszałek koronny, fundator **pałacu w Rogalinie** oraz **Odwachu** na Starym Rynku w Poznaniu.

Edward Raczyński (1786–1845) i **Atanazy Raczyński** (1788–1874), dwaj wnukowie Kazimierza, zainicjowali budowę **Kanału Mosińskiego**. **Edward**, aktywnie wspierany przez żonę **Konstancję** (1781–1852, tłumaczkę i ilustratorkę), był także **wydawcą** i autorem ważnych dla kultury polskiej książek, twórcą słynnej **Biblioteki Raczyńskich** (jedna z pierwszych i najlepszych bibliotek publicznych w zaborze pruskim), nowatorskim przedsiębiorcą rolnym, fundatorem i twórcą koncepcji **kościół z mauzoleum Raczyńskich** w Rogalinie (budowa 1817–1820, benedykcja 1821), inicjatorem budowy ul. Nowej w Poznaniu (obecnie Paderewskiego) oraz **Złotej Kaplicy** w poznańskiej katedrze. Współfinansował m.in. pierwszy wodociąg w Poznaniu i Szpital Przemienienia Pańskiego.

Edward Aleksander Raczyński (1847–1926), wnuk Edwarda, **kolekcjoner i mecenas** sztuk pięknych, protektor m.in. Jacka Malczewskiego, zasłużony członek Towarzystwa Przyjaciół Sztuk Pięknych w Krakowie, twórca **Galerii Rogalińskiej** – zbioru malarstwa polskiego i obcego przełomu XIX i XX wieku.

Edward Bernard Raczyński (1891–1993), **dyplomata**, m.in. ambasador RP w Londynie i minister spraw zagranicznych, **Prezydent RP na uchodźstwie**. W 1942 roku przedstawił aliantom pierwszy szczegółowy raport o Holokauście, oparty na mikrofilmach Jana Karskiego.